

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет залізничного транспорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

В.о. ректора університету

Сергій ПАНЧЕНКО

«03»

жовтня

2025 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування за освітньо-професійною програмою «Митний контроль на транспорті (залізничний транспорт)» для участі у конкурсі щодо зарахування на навчання за освітнім ступенем **магістр**

Харків – 2025 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступні випробування прийому на підготовку фахівців ступеня «магістр» в Українському державному університеті залізничного транспорту проводяться у вигляді фахового вступного випробування.

Фахове вступне випробування – це комплексне кваліфікаційне випробування, мета якого полягає у перевірці знань та практичних навичок вступників з дисциплін, що відносяться до циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих.

Мета фахового вступного випробування – перевірка й оцінка знань вступників з професійно-орієнтованих дисциплін.

До складання фахового вступного випробування можуть бути допущені абітурієнти, які мають освітній ступень бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст.

Ця програма фахового випробування вступників складена з метою встановлення фактичної відповідності досягнутого рівня кваліфікації вимогам Стандарту вищої освіти України та освітньо-професійної програми. Програма спрямована на організацію самостійної роботи вступників для підготовки до фахового випробування; роз'яснення структури та організації фахового випробування; змісту навчальних дисциплін, за якими проводиться випробування, а також критеріїв оцінювання з метою забезпечення прозорості процесу прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістр із освітньої програми «Митний контроль на транспорті (залізничний транспорт)».

Зміст програми складено на підставі освітніх компонентів, спрямованих на реалізацію компетентностей і програмних результатів навчання, передбачених стандартом вищої освіти спеціальності J7 «Залізничний транспорт» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та з урахуванням специфіки освітньо-професійної програми «Митний контроль на транспорті (залізничний транспорт)».

Завдання фахового вступного випробування вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістр містять питання з дисциплін, які відповідають обраній спеціальності.

Під час підготовки до фахового вступного випробування вступникам рекомендується повторити матеріал прослуханих лекцій або ознайомитись з матеріалами, які наведено в списку рекомендованих джерел.

1 ОСНОВНА ЧАСТИНА

(змістовий опис теоретичної частини навчальних дисциплін, за якими проводиться випробування)

Навчальна дисципліна «Залізничні станції та вузли»

1. Основні елементи залізничних станцій [1, 4]

- 1 Колійний розвиток залізничних станцій.
- 2 Стрілочні переводи.
- 3 Граничні стовпчики та поїзні світлофори.

2. Дільничні станції [1, 2, 3, 4]

- 1 Призначення та класифікація дільничних станцій.
- 2 Основні пристрої дільничних станцій.
- 3 Технологія роботи дільничних станцій.

3. Сортивальні станції [1, 3, 4]

- 1 Призначення та класифікація сортувальних станцій.
- 2 Основні пристрої сортувальних станцій.
- 3 Технологія роботи сортувальних станцій.

4. Сортивальні пристрої [1, 5]

- 1 Призначення, класифікація та характеристика сортувальних пристроїв.
- 2 Проектування висоти і поздовжнього профілю сортувальних пристроїв.
- 3 Технологічні розрахунки сортувальної гірки.

5. Пасажирські комплекси [1, 6]

- 1 Призначення, класифікація та характеристика пасажирських комплексів.
- 2 Аналіз основних схем пасажирських станцій.
- 3 Аналіз схем пасажирських технічних станцій.

6. Вантажні станції [1, 7]

- 1 Призначення, класифікація, основні операції та пристрої вантажних станцій.
- 2 Аналіз основних схем вантажних станцій загального користування.

Навчальна дисципліна «Управління експлуатаційною роботою»

1. Основні принципи організації перевезень на залізницях України

- 1 Поїзди. Класифікація поїздів [1, 2].
- 2 Класифікація поїздо- і вагонопотоків [3].

2. Маневрова робота на станціях

- 1 Класифікація маневрових операцій [4].

- 2 Розформування-формування составів з сортувальної гірки [4].
- 3 Технологія та нормування операцій по закінченню формування составів [4].

3. Станції і технологія їх роботи

- 1 Класифікація станцій за своїм призначенням і основним характером роботи [5].
- 2 Технологія роботи дільничної станції [6].
- 3 Технологія роботи сортувальної станції [3].

4. Графік руху поїздів

- 1 Класифікація ГРП [7].
- 2 Елементи ГРП [7].
- 3 Загальні принципи побудови ГРП [7].

5. Пропускна спроможність залізничних ліній

- 1 Поняття про пропускну і провізну спроможність лінії [7, 8].
- 2 Визначення пропускну спроможності паралельного графіка [7, 8].
- 3 Визначення пропускну спроможності непаралельного графіка [7, 8].

Навчальна дисципліна «Вантажні перевезення»

1. Вантажні перевезення [1, 2]

- 1 Види вантажних відправок і сполучень.
- 2 Планування ресурсного забезпечення перевезень. Методи і форми контролю за вантажними перевезеннями. Штрафні санкції до порушників правил перевезень.
- 3 Обґрунтування вибору рухомого складу.
- 4 Вимоги до організації транспортного процесу. Тара і пакування вантажу. Пакетування та маркування вантажів.
- 5 Технологія роботи станції з приймання і навантаження вантажів. Пломбування вагонів і контейнерів.
- 6 Правила складання актів. Порядок пред'явлення претензій.

Навчальна дисципліна «Основи митної справи на транспорті»

1. Інтегрування митно-тарифної системи України до світової системи господарювання [1, 2]

- 1 Економічна природа митного тарифу.
- 2 Класифікація митного тарифу.
- 3 Функціональні завдання митного тарифу.
- 4 Види мита.
- 5 Мета та специфіка застосування мита.

2. Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності [3]

- 1 Класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності.
- 2 Структура кодового позначення товарів в УКТЗЕД.
- 3 Основні правила інтерпретації класифікації товарів.

3. Структура та ефективність системи митного оподаткування [1, 2, 4]

- 1 Визначення поняття митної вартості товарів.
- 2 Визначення поняття фактурної вартості товарів.
- 3 Контроль визначення та коригування митної вартості товарів.
- 4 Складові митних платежів.

Навчальна дисципліна «Аналіз ризиків в митній справі»

1. Управління митними ризиками в митній справі України [1, 2]

- 1 Основна нормативно-правова база управління митними ризиками в Україні.
- 2 Контроль із застосуванням системи управління ризиками (СУР).
- 3 Автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР).

2. Процедура аналізу та оцінки ризиків для виконання митного контролю [1, 2, 3]

- 1 Поняття митних ризиків.
- 2 Компоненти митних ризиків.
- 3 Функції системи управління ризиками.
- 4 Інструменти управління ризиками.
- 5 Рівні ризиків при здійсненні контролю із застосуванням системи управління ризиками (СУР).

3. Профілювання митних ризиків на основі впровадження системи управління ризиками [1, 2]

- 1 Профілювання митних ризиків.
- 2 Профілі ризиків.

2. ПРИКЛАД ЗАВДАНЬ ДЛЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Що називається горловиною парку?

- A) Зона взаємного укладання стрілочних переводів для перевodu рухомого складу з однієї колії на іншу.
- B) Зона укладання стрілочних переводів, які з'єднують колії парків між собою та з головними й іншими коліями.
- C) Послідовно укладені на колії стрілочні переводи з відповідними вставками між ними.
- D) Група колій одного призначення у межах станції, з'єднані стрілочними переводами.

У чому основне призначення дільничних станцій?

- A) Тягове обслуговування рухомого складу.
- B) Масове розформовування і формування составів поїздів.
- C) Масове навантаження і вивантаження.
- D) Обслуговування пасажирів.

Як класифікують сортувальні станції за характером роботи?

- A) Основні, районні, допоміжні.
- B) Магістральні, промислові, об'єднані.
- C) Гіркові, безгіркові.
- D) Транзитні, із значним обсягом місцевої роботи.

Митна вартість товару, що переміщується через митний кордон України, визначається в залежності від:

- A) Виду транспортування.
- B) Загальної суми зовнішньоекономічного контракту.
- C) Потужностей виробництва.
- D) Виду митного режиму.

В якому митному режимі обов'язкове подання декларації про митну вартість товарів?:

- A) Митний режим імпорту.
- B) Митний режим експорту.
- C) Митний режим транзиту.
- D) Митний режим тимчасового вивезення.

До митних платежів, які надходять до доходної частини Держбюджету, належать:

- A) Митні збори, мито, акцизний збір.
- B) Мито, акцизний збір, податок на додану вартість від імпорту товарів.
- C) Митні збори, мито, податок на додану вартість від імпорту товарів.
- D) Митні збори, мито, акцизний збір, податок на додану вартість від імпорту товарів.

Автоматизований контроль із застосуванням системи управління ризиками (СУР) здійснюється:

- А) Із використанням статистичних даних.
- В) У випадках, коли оцінка ризику у конкретному випадку здійснення митного контролю товарів, транспортних засобів не може бути здійснена неавтоматизовано.
- С) Із використанням аналізу ризиків.
- Д) Із використанням інформаційних технологій, у тому числі АСАУР.

Аналіз, виявлення та оцінка ризиків, розроблення і реалізація практичних заходів з управління ризиками, аналіз результатів та коригування вжитих заходів здійснюються:

- А) Департаментом організації митного контролю та оформлення.
- В) Органами Державного фінансового контролю.
- С) Органами Державної митної служби.
- Д) Центральним митним управлінням лабораторних досліджень та експертних робіт.

Основне завдання автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР):

- А) Здійснення контролю за дотриманням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та громадянами установленого законодавством порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України.
- В) На підставі всіх діючих профілів ризику здійснити оцінку ризику митної декларації, яка прийнята до митного оформлення та видати повідомлення із вказівками необхідних заходів, що слід зробити для перевірки законності зовнішньоекономічної операції посадовій особі, яка здійснює митне оформлення та митний контроль.
- С) Забезпечення застосування митних режимів, здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, поміщених у відповідні митні режими.
- Д) Застосування відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання під час переміщення товарів через митний кордон України.

3 КРИТЕРІЇ, СТРУКТУРА ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

До складання фахового вступного випробування можуть бути допущені вступники, які мають освітній ступень бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст. Згідно з Правилами прийому до університету в 2025 році, які погоджені з Міністерством освіти і науки України, оцінювання знань вступників на фахових вступних випробуваннях здійснюється за 200-бальною шкалою від 100 до 200 балів.

Фахові випробування проводяться за тестовими технологіями. Тест складається з 20 питань. Кожне правильне питання оцінюється в 5 балів, неправильне – 0 балів. Для виконання всіх завдань вступнику надається 40 хвилин та одна спроба.

Згідно з Правилами прийому до університету в 2025 році можливо проводити дистанційну перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей. Фахове вступне випробування вступник може скласти як безпосередньо в університеті, так і онлайн, приєднавшись до ZOOM-конференції в зазначений час.

У разі неотримання мінімальної необхідності балів фахове вступне випробування вважається не складеним і виставляється підсумкова оцінка «не склав». Позитивною оцінкою вважається підсумкова оцінка від 120 до 200 балів.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Навчальна дисципліна «Залізничні станції та вузли»

- 1 Залізничні станції та вузли: навчальний посібник / І. В. Берестов, Г. В. Шаповал, М. Ю. Куценко та ін.; за ред. І. В. Берестова. Харків: Райдер, 2012. 464 с.
- 2 Залізничні станції та вузли. Дільничні станції: приклади і розрахунки : навчальний посібник / М. І. Березовий, М. П. Божко, В. В. Малашкін та ін.. Дніпро : Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2024. 182 с.
- 3 Чернецька-Білецька Н. Б., Михайлов Є. В., Семенов С. О. Технологія та управління роботою залізничних станцій: навчальний посібник. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. 292 с.
- 4 Довганюк С. С., Зеркалов Д. В. Залізничні станції України. У трьох книгах. Навчальний посібник / за редакцією Д. В. Зеркалова. Київ: Основа, 2009. 253 с.
- 5 Галузеві будівельні норми України. Споруди транспорту. Сортувальні пристрої залізниць. Норми проектування. ГБН В.2.3-37472062-1:2012: Затв.: Наказ Міністерство інфраструктури України 17.01.2013 р. № 25. Київ: Міністерство інфраструктури України, 2012. 112 с. https://document.vobu.ua/wp-content/uploads/DBN/GBN_V.2.3-37472062-1_2012.pdf
- 6 Вимоги до проектування основних пристроїв на роздільних пунктах. Пасажирські комплекси: конспект лекцій з дисципліни «Залізничні станції та вузли». Частина 5 / В. І. Крячко, І. В. Берестов, К. В. Крячко, М. Ю. Куценко. Харків: УкрДАЗТ, 2010. 74 с. <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/4759>
- 7 Вимоги до проектування основних пристроїв на роздільних пунктах. Проектування вантажних станцій: конспект лекцій з дисципліни «Залізничні станції та вузли». Частина 6 / В. І. Крячко, І. В. Берестов, К. В. Крячко, М. Ю. Куценко. Харків: УкрДАЗТ, 2010. 117 с. <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/4758>

Навчальна дисципліна «Управління експлуатаційною роботою»

- 1 Інструктивні вказівки з організації вагонопотоків на залізницях України (ЦД-0053). Затв. і введені в дію Наказом Укрзалізниці від “29” грудня 2004 р № 1028-ЦЗ.К.: Укрзалізниця. 2004. 76 с.
- 2 Правила технічної експлуатації залізниць України. Затв. і введені Наказом Міністерства транспорту України від 20 грудня 1996 року N 411. К.: Укрзалізниця. 1996. 97 с.
- 3 Практичні рекомендації щодо складання технологічного процесу роботи сортувальної станції. Затв. і введені в дію Наказом Державної адміністрації залізничного транспорту України від 22.12.2009 р. № 715-Ц. К.: Укрзалізниця. 2009. 156 с.

4 Методичні вказівки з розрахунку норм часу на маневрові роботи, які виконуються на залізничному транспорті Затв. і введені в дію Наказом Укрзалізниці від 25.03.2003 № 072-ЦЗ. К.: Укрзалізняця. 2003. 85 с.

5 Загальне положення про залізничну станцію. Затв. і введено в дію Наказом Державної адміністрації залізничного транспорту України 30.12.2004 № 1041-ЦЗ. К.: Укрзалізняця. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1041328-04#Text>.

6 Практичні рекомендації щодо складання технологічного процесу роботи дільничної станції. Затв. і введені в дію Наказом Державної адміністрації залізничного транспорту України від 03.03.2010 р. № 163-Ц. К.: Укрзалізняця. 2010. 138 с.

7 Управління експлуатаційною роботою. Графік руху поїздів : навчальний посібник / А. В. Прохорченко, О. А. Малахова, Г. М. Сіконенко та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 263 с.

8 Інструкція з розрахунку наявної пропускної спроможності заліниць України. Затв. і введені в дію Наказом Державної адміністрації залізничного транспорту України від 14.03.2001 р. № 143/Ц. К.: Транспорт України. 2002. 374 с.

Навчальна дисципліна «Вантажні перевезення»

1 Лаврухін О.В., Бауліна Г.С., Костенніков О.М., Богомазова Г.Є. Вантажні перевезення на залізничному транспорті: підручник. Частина 1. Харків: УкрДУЗТ, 2015. 260 с.

2 Лаврухін О.В., Мкртичян Д.І., Куценко М.Ю., Ковальов А.О., Запара Я.В. Вантажні перевезення на залізничному транспорті: підручник. Частина 2. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 239 с.

Навчальна дисципліна «Основи митної справи на транспорті»

1 Митний кодекс України : чинне законодавство із змінами і доповненнями станом на 5 листопада 2024 р. Харків : Право, 2024. 532 с.
<https://ips.ligazakon.net/document/T124495>

2 Гребельник О. П. Митна справа: підручник / О. П. Гребельник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 397 с.
http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Grebelnik_2017_472.pdf

3 Митне оформлення вантажних перевезень : навч. посібник / І. В. Берестов, О. С. Пестременко-Скрипка, А. В. Колісник та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 122 с.
[Навч. посібник.pdf](#)

4 Сучасна практика митних процедур : навч. посібник / Д. М. Русак. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2023. 335 с. <https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/C%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%B4%D1%83%D1%80.pdf>

Навчальна дисципліна «Аналіз ризиків в митній справі»

1 Берестов І. В. Ризики в митній справі та їх оцінка : конспект лекцій з дисципліни «Аналіз ризиків в митній справі» / І. В. Берестов, Т. Т. Берестова, О. С. Пестременко-Скрипка. Харків : УкрДУЗТ, 2020. 103 с.

<http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/6221>

2 Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю : наказ [затверджено наказом МФУ 31.07.2015 № 684].

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15#Text>

3 Митний кодекс України : чинне законодавство із змінами і доповненнями станом на 5 листопада 2024 р. Розділ XI. Глава 52. Система управління ризиками (ст.361-363). Харків : Право, 2024. 532 с. <https://ips.ligazakon.net/document/T124495>

Програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри залізничних станцій та вузлів, протокол № 6 від «16» січня 2025 р.

Гарант освітньо-професійної
програми «Митний контроль
на транспорті (залізничний транспорт)»
д.т.н., професор

Олександр ОГАР

Завідувач кафедри
залізничних станцій та вузлів
д.т.н., професор

Олександр ОГАР

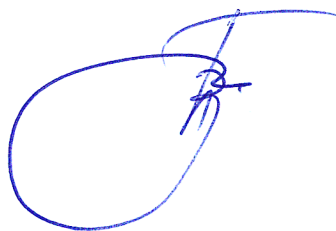
Затверджено на засіданні Вченої ради факультету Управління процесами перевезень Українського державного університету залізничного транспорту, протокол № 6 від «03» лютого 2025 р.

Декан факультету Управління
процесами перевезень

Максим КУЦЕНКО

ПОГОДЖЕНО:
Проректор з науково-
педагогічної роботи
к.т.н., доцент

Владислав ПАНЧЕНКО